

Laidiens: **15.01.2018., Nr. 10**
Oficiālās publikācijas Nr.: **2018/10.11**

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvie noteikumi Nr. 2

Rīgā 2018. gada 9. janvārī

(Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes
sēdes protokols Nr. 1 2. p.)

Klientu padziļinātās izpētes normatīvie noteikumi

*Izdoti saskaņā ar
Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un
terorisma finansēšanas novēršanas likuma
7. panta otro daļu un 22. panta ceturto daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. "Klientu padziļinātās izpētes normatīvie noteikumi" (tālāk tekstā – noteikumi) ir saistoši privātajiem pensiju fondiem, ieguldījumu brokeru sabiedrībām, ieguldījumu pārvaldes sabiedrībām, reģistrētām maksājumu iestādēm un elektroniskās naudas iestādēm, kuru darbībai nav nepieciešama licence, (tālāk tekstā visi kopā – finanšu iestāde).
2. Noteikumi nosaka:
 - 2.1. gadījumus, kuros finanšu iestāde veic klienta padziļināto izpēti;
 - 2.2. padziļinātās izpētes kārtību un minimālo apjomu, sākot darījumu attiecības, kā arī darījumu attiecību laikā;
 - 2.3. noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska kategorijas un tām atbilstošās riska pazīmes;
 - 2.4. īpašos klienta padziļinātās izpētes pasākumus;
 - 2.5. klienta darījumu pastiprinātās uzraudzības kārtību.
3. Klienta padziļinātās izpētes rezultātā iegūstamās informācijas apjoms ir atkarīgs no klienta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska. Dažādiem klientiem padziļinātās izpētes rezultātā iegūstamās informācijas apjoms var būt atšķirīgs.
4. Finanšu iestāde lemj par darījumu attiecību izbeigšanu ar klientu, ja 45 dienu laikā no dienas, kad konstatēti klienta padziļinātās izpētes priekšnosacījumi, nevar nodrošināt klienta padziļinātās izpētes minimālā apjoma prasību izpildi pēc būtības.

II. Klienta padziļinātās izpētes kārtība

5. Klienta riska izvērtēšanai finanšu iestāde izmanto šajos noteikumos minētās riska kategorijas un tām atbilstošās riska pazīmes.

6. Finanšu iestāde var noteikt riska kategoriju svērtu likmi un veidot klienta skaitliskā novērtējuma (*scoring*) sistēmu, kā arī izmantot citus standartizētus lēmumu pieņemšanas algoritmus, tos attiecīgi dokumentējot, ja tie nav pretrunā ar šo noteikumu prasībām.

7. Klienta padziļinātā izpēte sastāv no:

7.1. sākotnējās izpētes, ko veic, nodibinot darījumu attiecības ar klientu jeb akceptējot klientu;

7.2. izpētes, ko veic darījumu attiecību laikā.

8. Nodibinot darījumu attiecības ar klientu, finanšu iestāde nosaka klienta sākotnējo risku, izvērtējot šādas riska kategorijas:

8.1. valsts risku;

8.2. risku, ko rada klienta juridiskā forma;

8.3. risku, ko rada klienta saimnieciskā vai personiskā darbība;

8.4. risku, ko rada klienta izmantotie produkti vai pakalpojumi.

9. Konstatējot, ka klients atbilst kādai no šajos noteikumos minētajām augsta riska pazīmēm, finanšu iestāde veic klienta sākotnējo izpēti.

10. Neatkarīgi no sākotnējā riska novērtējuma vai veikto darījumu apmēra finanšu iestāde veic klienta padziļināto izpēti, ja:

10.1. rodas aizdomas, ka klienta veiktie darījumi ir saistīti ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu;

10.2. par klientu vai tā veiktajiem darījumiem ir saņemta informācija vai pieprasījums saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma finansēšanu vai noziedzīgiem nodarījumiem no korespondējošajām kredītiestādēm;

10.3. par klientu vai tā veiktajiem darījumiem ir saņemts Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta, pirmstiesas izmeklēšanas iestāžu, prokuratūras vai tiesas pieprasījums saistībā ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma finansēšanu vai cita noziedzīga nodarījuma izdarišanu;

10.4. par klientu vai tā veiktajiem darījumiem ir saņemti pieprasījumi saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma finansēšanu vai citu noziedzīgu nodarījumu no pirmstiesas izmeklēšanas iestādes, prokuratūras vai tiesas kriminālprocesa ietvaros.

11. Finanšu iestāde nodrošina iekšējās kontroles sistēmas darbību, kas ļauj savlaicīgi noteikt gadījumus, kad jāveic klienta padziļinātā izpēte.

III. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska kategorijas un tām atbilstošās riska pazīmes

12. Klienta rezidences (reģistrācijas) valsts risks ir risks finanšu iestādei tikt iesaistītai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma finansēšanā, sadarbojoties ar klientu no valsts, kuras ekonomiskie, sociālie, tiesiskie vai

politiskie apstākļi var veicināt valsts izmantošanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai vai terorisma finansēšanai.

13. Par augsta riska klientu reģistrācijas (rezidences) valsti uzskatāma valsts vai teritorija:

13.1. kas iekļauta Ministru kabineta apstiprinātajā zemu nodokļu un beznodokļu valstu un teritoriju sarakstā;

13.2. pret kuru Apvienoto Nāciju Organizācija vai Eiropas Savienība ir noteikusi finanšu vai civiltiesiskus ierobežojumus;

13.3. kas iekļauta starptautiskās Finanšu darījumu darba grupas (*Financial Action Task Force*) nesadarbojošos valstu sarakstā vai par kuru minētā organizācija ir publicējusi paziņojumu kā par valsti vai teritoriju, kurā nav normatīvo aktu cīņai ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu vai kurā tie ir ar būtiskām nepilnībām un tāpēc neatbilst starptautiskajām prasībām. Finanšu un kapitāla tirgus komisija informē finanšu iestādes par šādām valstīm un teritorijām.

14. Klienta risks ir noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks, kas piemīt klienta juridiskajai formai, īpašnieku struktūrai vai klienta komercdarbībai.

15. Par klientu, kuram piemīt augsts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risks, uzskatāms šāds klients:

15.1. juridiskā persona, kas emitē vai ir tiesīga emitēt uzrādītāja akcijas (kapitāla vērtspapīrus);

15.2. juridiskā persona, kuras īpašnieku vai dalībnieku struktūra apgrūtina iespēju noteikt patieso labuma guvēju;

15.3. biedrība, nodibinājums un tiem pielīdzināms juridisks veidojums, kuram nav peļņas gūšanas rakstura, izņemot gadījumus, kad tam Latvijas Republikā ir piešķirts sabiedriskā labuma statuss;

15.4. ārpalpojumu grāmatvedis, advokāts vai juridiska veidojuma dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzējs, kas finanšu iestādē uz sava vārda atver kontu finanšu darījumu veikšanai klientu vārdā;

15.5. klients, kura komercdarbība vai privātā darbība nav saistīta ar Latvijas Republiku, izņemot gadījumus, kad klients stājas darījumu attiecībās ar Latvijas Republikā reģistrētas finanšu iestādes filiāli vai pārstāvniecību, vai mātes vai meitas uzņēmumu ārvalstī un klienta komercdarbība vai privātā darbība ir saistīta ar valsti, kurā atrodas šī filiāle vai pārstāvniecība, vai mātes vai meitas uzņēmums. Minētais nosacījums neattiecas uz gadījumiem, kad klients iegādājas Latvijas Republikā reģistrēta ieguldījumu fonda apliecības.

16. Par klienta komercdarbības veidiem, kuriem piemīt augsts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risks, uzskatāmi šādi komercdarbības veidi:

16.1. azartspēļu organizēšana;

16.2. inkasācijas pakalpojumu sniegšana;

16.3. starpniecība darījumos ar nekustamajiem īpašumiem;

16.4. tirdzniecība ar dārgmetāliem un dārgakmeņiem;

16.5. tirdzniecība ar ieročiem un munīciju;

16.6. pārapdrošināšanas pakalpojumu sniegšana, izņemot gadījumus, ja pakalpojumu sniedzējs ir atbilstoši licencēts un tiek veikta pakalpojuma sniedzēja uzraudzība vai pakalpojuma sniedzējam starptautiskās reitinga aģentūras devušas vērtējumu investīciju kategorijā;

16.7. naudas pakalpojumu sniegšana (piemēram, norēķinu kases, valūtas maiņas punkti, naudas pārskaitījumu aģenti vai citi pakalpojumu sniedzēji, kas piedāvā naudas pārskaitījumu iespējas);

16.8. ieguldījumu pakalpojumi un ieguldījumu blakuspakalpojumi, izņemot gadījumus, ja pakalpojumu sniedzējs ir atbilstoši licencēts dalībvalstī vai trešajā valstī, kuras normatīvo aktu prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā ir līdzvērtīgas Eiropas Savienības tiesību aktu prasībām, un tiek veikta pakalpojumu sniedzēja uzraudzība.

17. Produktu (pakalpojumu) risks ir risks, ka finanšu iestādes sniegtais pakalpojums vai piedāvātais produkts var tikt izmantots noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai vai terorisma finansēšanai.

18. Par finanšu iestādes produktiem (pakalpojumiem), kuriem piemīt augsts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risks, uzskatāmi:

18.1. privātbaņķiera pakalpojumi – individuāli piedāvāto pakalpojumu sniegšana turīgiem klientiem – fiziskām personām, nodrošinot kompleksu klienta aktīvu pārvaldīšanu, tajā skaitā konsultācijas finanšu plānošanas, investīciju, nodokļu un mantošanas jautājumos, speciālus kredītēšanas noteikumus, īpašu šādu klientu un to darījumu apkalpošanas kārtību, kā arī klienta informācijas paaugstinātas konfidencialitātes nosacījumus;

18.2. aizdevumi, kas tiek nodrošināti ar finanšu instrumentu nodrošinājumu vai trešās valsts kredītiestādes izsniegtu garantiju, izņemot gadījumus, kad tiek veikti repo darījumi;

18.3. uzticības (trasta) darījumu pakalpojumi, ja trustā nodotā summa pārsniedz 300 000 *euro* ekvivalentu;

18.4. maksājumu karšu izlaišana un apkalpošana, ja viens klients – fiziska persona noformē vairāk nekā 10 vai juridiska persona – vismaz 20 maksājumu kartes vai mazāku karšu skaitu, ja šāds karšu daudzums nav saistīts ar klienta saimniecisko darbību;

18.5. maksājumu iestādes un elektroniskās naudas iestādes produkti (pakalpojumi), kuri atbilst vismaz vienai no šādām pazīmēm:

18.5.1. anonimitātes vai starptautiskas izmantošanas iespējas (piemēram, tiešsaistes (*online*) maksājumi, priekšapmaksas kartes, maksājumu rīkojumi, maksājumi, izmantojot mobilo telefonu, u.c.);

18.5.2. liels vai neierobežots darījumu limits;

18.5.3. iespējama skaidras naudas pārvēršana citos viegli tālāk nododamos instrumentos.

19. Par klienta veiktajiem darījumiem, kuriem piemīt augsts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risks, uzskatāmi darījumi, kuri atbilst vismaz vienai no šādām pazīmēm:

19.1. veiktais vai saņemtais maksājums būtiski pārsniedz robežlielumu, ko finanšu iestāde noteikusi, pamatojoties uz klienta saimnieciskās/personiskās darbības izpētes rezultātiem;

19.2. mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz 300 000 *euro* ekvivalentu vai būtiski pārsniedz citu, mazāku, robežlielumu, ko finanšu iestāde noteikusi, pamatojoties uz klienta saimnieciskās/personiskās darbības izpētes rezultātiem;

19.3. triju mēnešu kredīta apgrozījums pārsniedz 700 000 *euro* ekvivalentu vai būtiski pārsniedz citu, mazāku, robežlielumu, ko finanšu iestāde noteikusi, pamatojoties uz klienta saimnieciskās/personiskās darbības izpētes rezultātiem;